

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ.๒๕๓๐ (รัฐมนตรีจะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา
หนึ่งปีหกสิบวันแล้วได้หรือไม่ และถ้ารัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยสั่งให้จ่าย
เงินเพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินให้ได้หรือไม่)

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๒๑๑/๑๒๕๙ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตอบข้อหารือของกระทรวงคมนาคมในปัญหาว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และรัฐมนตรีจะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ได้หรือไม่ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า กฎหมายไม่ได้ห้ามรัฐมนตรีที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไปเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน^{*} ต่อมา กระทรวงคมนาคมได้รับรายงานจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ ว่า ขณะนี้ไม่มีอุทธรณ์ที่กระทรวงคมนาคมได้รับไว้เป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีกับหกสิบวันอยู่เป็นจำนวนหลายราย สาเหตุที่ทำให้การพิจารณาอุทธรณ์ยังไม่แล้วเสร็จ คือ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยังไม่ได้รับข้อมูลและเอกสารประกอบการพิจารณา หรือได้รับแล้วแต่ไม่พอเพียงที่จะพิจารณาได้ และเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีกับหกสิบวันแล้วผู้อุทธรณ์ไม่อาจนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จึงมีข้อสงสัยว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และรัฐมนตรีจะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีกับหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ได้หรือไม่ และถ้ารัฐมนตรีวินิจฉัยสั่งให้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นเจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินให้ได้หรือไม่ ซึ่งในการตอบข้อหารือตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นมิได้กล่าวถึงกรณีนี้ไว้ กระทรวงคมนาคมจึงได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้ถือปฏิบัติต่อไป

ในการพิจารณาปัญหาที่ขอหารือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) สรุปความได้ว่า อุทธรณ์ที่ยังพิจารณาไม่เสร็จจนพ้นกำหนดหนึ่งปีกับหกสิบวันนี้เป็นเรื่องการเวนคืนก่อนที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ จะใช้บังคับและค้างดำเนินการมา บางเรื่องค้างดำเนินการมาเป็นสิบ ๆ ปี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็สูญหายไปแล้วหรือหาไม่พบ ทำให้ไม่สามารถพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จไปโดยเร็วได้ และเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีกับหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์แล้ว ผู้มีสิทธิได้รับ

^{*}หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๕๗๐ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน

เงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ หมตสิทธิที่จะนำคดีไปฟ้องต่อศาล คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ จึงสงสัยว่า คณะกรรมการฯและรัฐมนตรีจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไปได้หรือไม่ จึงได้ขอหารือมา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมาประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้วมีความเห็นว่า โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคมว่า อุทธรณ์ที่ค้างพิจารณาจนเลยระยะเวลาหนึ่งปีกับหกสิบวันนั้นเป็นอุทธรณ์เกี่ยวกับการเวนคืนก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ สำหรับการเวนคืนที่ค้างดำเนินการเช่นนี้ มาตรา ๓๖^๒ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติว่า

“การเวนคืนและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้ปฏิบัติไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่มีการตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นแล้วและอนุญาโตตุลาการยังมีได้ชี้ขาด ให้เป็นอันยกเลิกอนุญาโตตุลาการนั้น และให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการยกเลิกอนุญาโตตุลาการตามวรรคสองภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” จากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคมฯข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) เข้าใจว่ากรณีที่หารือมาได้มีการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง โดยถูกต้องแล้ว คือ ได้ยื่นอุทธรณ์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ใช้บังคับ และโดยที่มาตรา ๒๕^๓ วรรคสองได้บัญญัติให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จ

^๒พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๓๖ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้คงใช้บังคับได้ตามอายุของพระราชกฤษฎีกานั้น

การเวนคืนและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้ปฏิบัติไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่มีการตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นแล้ว และอนุญาโตตุลาการยังมีได้ชี้ขาดให้เป็นอันยกเลิกอนุญาโตตุลาการนั้น และให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการยกเลิกอนุญาโตตุลาการตามวรรคสอง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^๓พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๕ ๑ล๑

๑ล๑

๑ล๑

๑ล๑

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการชั้น คณะหนึ่ง

สิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ และมาตรา ๒๖^๔ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี หรือถ้ารัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี เมื่อความเป็นมาของปัญหามีลักษณะดังได้กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) จึงมีความเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสอง ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์นั้น ย่อมใช้บังคับแก่อุทธรณ์ที่ได้ยื่นไว้โดยชอบตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ด้วย และการที่กฎหมายบัญญัติให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันก็เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดให้รัฐมนตรีดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วเพื่อประโยชน์ของราษฎรผู้ถูกเวนคืน มิได้หมายความว่าหากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวรัฐมนตรีจะไม่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้ยื่นมาภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายบังคับไว้ ในกรณีที่รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยกำหนดราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนได้เป็นที่พอใจของราษฎรผู้ถูกเวนคืน ย่อมถือได้ว่าเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนเมื่อราษฎรผู้ถูกเวนคืนไม่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายบังคับ ก็ต้องถือว่าราษฎรผู้ถูกเวนคืนไม่ประสงค์จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลโดยหวังผลในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ตนได้ตามที่อุทธรณ์ไว้ ดังนั้น ในปัญหาที่กระทรวงคมนาคมหารือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ที่จะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไปได้ถึงแม้จะพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีกับหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์แล้ว และหากรัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยให้เพิ่มราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทน เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี แต่ในกรณีที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง การ

ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคาอสังหาริมทรัพย์มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

“มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

การที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง หรือฟ้องคดีต่อศาลตามวรรคหนึ่งนั้นไม่เป็นการครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง การขนย้ายทรัพย์สินหรือการดำเนินการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจการจะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องสะดุดหยุดลง

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชดเชยเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

จ่ายเงินเพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ควรจะจ่ายให้หลังจากที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ถอนฟ้องและศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้ถอนฟ้องแล้ว

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า รัฐมนตรียังคงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไปถึงแม้จะพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปี กับหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์แล้ว และหากรัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยให้เพิ่มราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทน เจ้าหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี แต่ในกรณีที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ยื่นฟ้องต่อศาลภายในระยะเวลาที่มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนด เจ้าหน้าที่ควรจะจ่ายราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นนี้ภายหลังจากที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ถอนฟ้องและศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้ถอนฟ้องแล้ว

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๓๔